

Lekarze laryngolodzy (poprawnie otorynolaryngolodzy), to lekarze wyspecjalizowani w leczeniu zachowawczym i operacyjnym pacjentów z chorobami uszu, nosa, gardła i krtani, ale także zatok, tchawicy, oskrzeli, ślinianek, przełyku, alergii, zaburzeń słuchu, równowagi, problemów ze snem (chrapanie, bezdech), chorób nowotworowych głowy i szyi, neuralgii nerwów czaszkowych, szumu usznego, zaburzeń węchu, smaku, głosu (chrypka) i polykania.

Każdy laryngolog leczy choroby zarówno u dorosłych, jak i u dzieci. Otorynolaryngologia jest bardzo zróżnicowaną dziedziną medycyny. Prawidłowe postępowanie laryngologiczne często wymaga nie tylko stosowania środków farmakologicznych, zwalczających stan zapalny, ale i metod chirurgicznych, choćby w zakresie leczenia gruczołów ślinowych, języka, zatok przynosowych, krtani, migdałków, ucha. Zabiegi (w tym endoskopia) czasem mają na celu usunięcie wad wrodzonych, ale zazwyczaj dotyczą zmian patologicznych powstałych w wyniku stanów zapalnych (wysiękowe zapalenie uszu, przerosł migdałków, etc.) lub nowotworów. Otolaryngolodzy specjalizują się też w chirurgii szczęki, zabiegach endoskopowych przełyku czy dolnych dróg oddechowych (np. przy podejrzeniu absorpcji ciała obcego do oskrzela), zajmują się też chirurgią rekonstrukcyjną.

Nasze zdrowie

W okresie jesienno-zimowym zatkany nos, kichanie, ból głowy czy ucisk w okolicy zatok dotyczą prawie każdego z nas. Nie ma powodu, byś za każdym razem, gdy złapiesz przeziębienie, umawiał się na wizytę do laryngologa. Katar jest przecież sygnałem, że organizm rozpoczął walkę z zewnętrznymi zagrożeniami.

Nos jest bezcennym filtrem, który oczyszcza i ogrzewa powietrze, a także uniemożliwia poważnym agresorom wnikięcie w głąb dróg oddechowych. Jednak im więcej ataków, tym większe ryzyko, że system w końcu zawiedzie. Choroby górnych dróg oddechowych to jedna z najczęstszych przyczyn zgłaszania się dorosłych i dzieci do lekarza – i to we wszystkich krajach świata.

Nieleczone lub nieprawidłowo leczone zwykle są nie tylko bolesne i uciążliwe, ale grożą poważnymi powikłaniami. Dlatego podejrzenie zapalenia ucha czy zatok należy traktować bardzo poważnie.

Zapalenia ostre i przewlekłe

Znaczna część infekcji zazwyczaj ma przebieg łagodny. Objawy nie zawsze dotyczą chorego narządu. Ból ucha

dr Agnieszka Zatońska

Banalny katar, czy zapalenie zatok?

może być spowodowany przewlekłą chorobą migdałków, a uporczywy kaszel być przyczyną choroby refluksowej. Infekcjom towarzyszy zwykle niezbyt wysoka gorączka lub stan podgorączkowy, czasem bóle mięśni czy brzucha.

Samoistna poprawa powinna nastąpić w ciągu 2-3 dni, a po tygodniu większość chorych wraca w pełni do zdrowia. Jeśli jednak tak się nie dzieje, objawy utrzymują się dłużej lub dolegliwości się nasilają – warto udać się do laryngologa.

Przebieg leczenia

Przygotuj się, że leczenie ostrego stanu może potrwać nawet do trzech tygodni, chociaż zazwyczaj po zastosowaniu leków przepisanych przez lekarza, dostępnych wyłącznie na receptę, poprawa następuje znacznie szybciej.

Jeśli terapia nie przyniesie oczekiwanych efektów (np. bakterie okażą się odporne na przepisane leki) lub będziesz się leczyć niewłaściwie (np. samodzielnie, popularnymi środkami jedynie łagodzącymi objawy infekcji, dostępnymi bez recepty), możesz spodziewać się długotrwałych kłopotów. W tym czasie dolegliwości mogą ustąpić na kilka – kilkanaście dni, ale potem znowu powrócą, czasem ze zdwojoną siłą – jest to tak zwane nawracające zapalenie.

Jeśli objawy utrzymują się dłużej niż 3 miesiące, może to świadczyć o przewlekłej postaci choroby – zwykle uciążliwej, trudnej i kosztownej w leczeniu. W niektórych przypadkach jedyną możliwością leczenia pozostaje leczenie zabiegowe.

Czego spodziewać się u lekarza?

Wiele chorób lekarz jest w stanie rozpoznać na podstawie rozmowy z pacjentem oraz wykonując podstawowe badanie nosa, uszu, gardła i krtani. Podczas badania laryngologicznego lekarz ocenia stan twoich górnych dróg oddechowych (nosa, jamy ustnej, gardła i krtani) oraz uszu.

Nawet podstawowe badanie pozwala zaobserwować wiele chorób, a także wykluzyć nowotwory, które czasem mogą dawać takie same dolegliwości, jak stan zapal-

ny. Wprawdzie wiele chorób laryngolog może rozpoznać już na podstawie objawów i rozmowy z pacjentem, to w większości przypadków wizyta laryngologiczna będzie różniła się od „zwykłej” konsultacji. Laryngolog musi bowiem stosować wiele wyspecjalizowanych narzędzi, aby zobaczyć obszary, których nie da rady obejrzeć w trakcie standardowego badania.

Badanie laryngologiczne

Zwykle na początku lekarz zapyta o problem pacjenta oraz podstawowe objawy. Warto

przed wizytą przypomnieć sobie wszystkie poprzednie problemy dotyczące słuchu (wraz z przybliżoną datą) lub zabrać ze sobą posiadaną dokumentację medyczną. Musisz wiedzieć, że w przypadku chorób głowy i szyi objawy nie zawsze są specyficzne dla danego narządu. I tak na przykład ból ucha może być spowodowany zapaleniem ucha (typowo), ale także chorobą gardła, przewlekłym zapaleniem migdałków, ropniem, alergią, wadami zgryzu, chorobą stawu skroniowo-żuchwowego, zapaleniem wyrostka sutkowego, nerwobólem lub neuralgią, chorobą krtani, chorobą refluksową przełyku a nawet chorobą płuc lub chorobą nowotworową. Dlatego właśnie nie dziw się, jeśli zgłosisz się do lekarza z bolącym uchem, a ten poza uchem zbada także krtani i wypisze leki „na gardło”.

Badanie uszu

Aby zbadać ucho, lekarz zwykle korzysta z otoskopu – rodzaju wziernika, który umożliwia ocenę przewodu słuchowego i błony bębenkowej. Otoskop może posiadać własne źródło światła. Niektóre mogą być wyposażone także w szkła powiększające lub specjalne pompki, które ułatwiają ocenę ucha środkowego i ruchomości błony bębenkowej.

Badanie ucha jest z reguły niebolesne i można je przeprowadzić bez znieczulenia u dorosłych i u małych dzieci.

Przy badaniu słuchu lekarz może posługiwać się stroikami lub zlecić specjalistyczne testy (takie jak np. tympanometria lub audiometria). W niektórych przypadkach niezbędne może być zastosowanie mikroskopu.

Badanie nosa

Aby obejrzeć wnętrze jamy nosa wystarczy źródło światła (np. lampa czołowa) i specjalny wziernik. Badanie nosa jest także bezbolesne i możliwe do przeprowadzenia w każdej grupie wiekowej. W niektórych przypadkach lekarz może korzystać z endoskopu (specjalnego wziernika z wbudowaną kamerą) lub przed badaniem włożyć do nosa sączek (kawałek specjalnej gazy, nasączonej lekami) aby umożliwić ocenę wszystkich struktur w nosie.

Badanie gardła

Przed badaniem gardła lekarz zwykle dokonuje oceny szyi w poszukiwaniu powiększonych węzłów chłonnych lub innych chorób przy pomocy rąk. Następnie prosi o otwarcie ust i naciska na język sztywną szpatułką.

W trakcie badania gardła laryngolog może także obejrzeć od tyłu jamę nosa lub nosogardło (przy pomocy endoskopu lub lusterka). Jest to istotny element badania u dzieci lub osób z chorobami uszu lub z niedosłuchem. Badanie trwa krótko, chociaż u niektórych osób może powodować uczucie nudności (odruch wymiotny).

Badanie krtani

Badanie krtani należy do najmniej przyjemnych, głównie dlatego, że większość osób nie jest do niego przyzwyczajona. Lekarz prosi o wyciągnięcie języka, który następnie musi przytrzymać jedną ręką. Drugą ręką wkłada do ust lusterko lub endoskop aby ocenić stan krtani, gardła dolnego, tchawicy i strun głosowych.

Badanie – głównie ze względu na odruch – nie jest przyjemne, ale jest niebolesne. U niektórych osób odruchy są tak silne, że pacjent może wymagać znieczulenia przed badaniem. Z tego powodu pamiętaj, aby zawsze na wizytę u laryngologa przychodzić na czczo (z pustym żołądkiem, od ostatniego posiłku powinny upłynąć co najmniej 2-3 godziny).

Niejasne sygnały

Warto pamiętać, że w przypadku chorób uszu, zatok i krtani – infekcje nie muszą przebiegać według schematu: najpierw zapalenie ostre, potem nawroty, wreszcie ciągły stan zapalny. Najczęstsze problemy będące przyczyną rozwinięcia się przewlekłej choroby to wirusowe zakażenie górnych dróg oddechowych („przeziębienie”), przebywanie w zanieczyszczonym lub zadymionym środowisku („bierne palenie”), nosicielstwo w gardle paciorkowców grupy A, alergiczny nieżyt nosa, przerosnięte migdałki, skrzywienie przegrody nosa, zakażenia zębowe lub stan po usunięciu zęba, niedobory immunologiczne (upośledzona odporność), a nawet zaburzenia hormonalne. Choroba może zacząć się całkiem niewinnie, a infekcja będzie się po cichu rozwijać. Czasem przewlekła infekcja objawia się jedynie długotrwałym katarrem, niespecyficznymi bólami głowy, lub uczuciem ogólnego osłabienia, braku sił, trudnościami w porannym wstawaniu, osłabionym węchem i wrażeniem ściekania wydzieliny po tylnej ścianie gardła lub chrypka. Niestety wiele osób często lekceważy takie objawy jak chrypka czy katar, nawet jeśli utrzymują się nie tylko przez 3-4 dni, ale nawet przez wiele tygodni. To najkrótsza droga do poważniejszych problemów. W przypadku kataru nadmiar wydzieliny uniemożliwia prawidłowe oczyszczanie nosa. W ten sposób zostają otwarte wrota dla mikroorganizmów atakujących cały układ oddechowy. Utrzymująca się od wielu dni chrypka może być jedynym wczesnym objawem choroby nowotworowej. □

Dr Agnieszka Zatońska

My Medyk Dental and Medical Centre

tel. 0208 997 9191
www.facebook.com/mymedyk